

3de VERGADERING. — 19 SEPTEMBER 1901.

(Gewijzigd ontwerp-Adres van Antwoord op de Troonrede.

3de VERGADERING.

VERGADERING VAN DONDERDAG 19 SEPTEMBER 1901.

(GEOPEND TE 11 UREN.)

Behandeling en aanneming van het gewijzigd ontwerp-Adres van Antwoord op de Troonrede. — Benoeming van eene Commissie tot aanbieding van het vastgestelde adres aan Hare Majesteit de Koningin.

Voorzitter: de heer van Naamen van Eemnes.

Tegenwoordig, met den Voorzitter, 40 leden, te weten de heeren:

Alberda van Ekenstein, Nijsingh, van den Biesen, de Jong, Geertsema, van Pallandt van Waardenburg en Neerijnen, van Boneval Faure, Welt, Fennema, Sassen, Breebaart, Reekers, van Zinnicq Bergmann, 's Jacob, van Velzen, Dijkmeester, van Alphen, Rutgers van Rozenburg, van Welderen Rengers, Viruly, Godin de Beaufort, Gleichman, Franssen van de Putte, Laan, Schimmelpenninck van der Oije, Nebbens Sterling, Rahusen, Kist, Bultman, van Asch van Wijck, van Lier, Merkelbach, Pijnacker Hordijk, Michiels van Kessenich, van Swinderen, 't Hooft, Vlieland Hein, Hovy en Tak van Poortvliet, en al de heeren Ministers.

De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Aan de orde is de behandeling van het GEWIJZIGD ONTWERP-ADRES VAN ANTWOORD OP DE TROONREDE, luidende:

MEVROUW!

1. De Eerste Kamer verheugt zich, dat Uwe Majesteit de gewone zitting van de Staten-Generaal heeft geopend, vergezeld van Haren Doorluchtigen Gemaal.

2. Het was ons aangenaam de verzekering te ontvangen, dat de betrekkingen met de buitenlandsche Mogendheden van zeer vriendschappelijken aard bleven.

3. Wij waardeeren, dat het personeel van Zee- en Landmacht en dat van de overige takken van 's Rijks dienst, zoo hier als in de overzeesche gewesten, door de loffelijke uitvoering van hun taak, aan Uwe Majesteit reden gaven tot tevredenheid.

4. Voor de mededeelingen van Uwe Majesteit omtrent den algemeenen toestand hier te lande en dien van onze koloniën en bezittingen in andere werelddelen zijn wij erkentelijk.

5. De toezegging door Uwe Majesteit van vele en gewichtige wetsontwerpen werd door ons met belangstelling ontvangen.

6. Te recht houdt Uwe Majesteit zich overtuigd van onze bereidwilligheid om mede te werken tot alles, wat strekken kan tot heil van Land en Volk.

7. Moge onder Gods zegen onze arbeid bevorderlijk zijn aan het welzijn van Vorstenhuis en Vaderland!

Over de algemeene strekking van het gewijzigd ontwerp-Adres van Antwoord wordt geen beraadslaging gevoerd.

De PARAGRAFEN 1 tot en met 3 worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Beraadslaging over PARAGRAAF 4.

De heer **Fransen van de Putte**: Mijnheer de Voorzitter! In de laatste vergadering dezer Kamer, in het vorig zittingjaar, werd op voorstel van de Commissie van Rapporteurs over de verhooging der Indische begroting de behandeling van het bekende ontwerp der opleiding van Indische administratieve ambtenaren tot een nader te bepalen dag uitgesteld.

Nu wij, Mijnheer de Voorzitter, van U geen voorstel hebben ontvangen in deze vergadering om dat ontwerp weder aan de orde te stellen, mogen wij, geloof ik, veilig veronderstellen, dat dit niet ligt in het verlangen van de Regeering. In verband ook met de houding van eenige dezer Ministers en hunne medestanders bij de behandeling van dat ontwerp in de andere Kamer aangenomen, meen ik, dat dit zeer natuurlijk is. Ik heb daarbij niet alleen het oog op de redevoeringen van den heer de Savornin Lohman en diens voorgesteld amendement, maar ook, en op dit oogenblik vooral, op de declaratie welke de heer mr. van de Velde op den laatsten dag van de behandeling der zaak namens eenige zijner politieke vrienden heeft voorgelezen.

Ik meen toch dat men aan den stijl en de inkleeding dier verklaring de *hooge herkomst* kan herkennen.

Het is naar aanleiding dier verklaring, dat ik van deze gelegenheid gebruik wensch te maken om een verzoek, een vraag, of wil men, twee vragen tot den Minister van Koloniën te richten.

In de eerste plaats: mogen wij van de Regeering verwachten dat zij de voordracht tot oplossing van dit belangrijke vraagstuk, de opleiding en de benoembaarheid der administratieve ambtenaren, in zoodanigen vorm zal kleeden, dat deze Kamer, in verband met de historie van dit vraagstuk, in de gelegenheid gesteld zal worden een zelfstandig oordeel daarover uit te spreken?

En in de tweede plaats: heeft de Regeering reeds maatregelen genomen of beraamd om, in afwachting van een definitieve regeling, die naar mijn beschouwing niet zoo uit de hand te beslaan is, maatregelen te nemen om in de voorgewende behoeften aan Indische ambtenaren tijdelijk zoo noodig te voorzien?

Ik zeg *voorgewende* en *zoo noodig*, omdat de geachte afgevaardigde uit Zuidholland, de heer Pijnacker Hordijk, en ik, beiden van meening waren, dat, in verband met de vroegere uitlatingen van de vorige Regeering, die behoefte meer werd aangevoerd als een middel om dit wetsontwerp er nog door te drijven. Maar bovendien en vooral, gesteld al dat inderdaad zoodanige behoefte zich deed gevoelen, dan nog zou het niet moeilijk vallen en zelfs voor de hand liggen om tijdelijk maatregelen te nemen.

Ik wensch dus van den Minister van Koloniën te vernemen, of hij daarop bedacht is.

De heer **van Asch van Wijck**, *Minister van Koloniën*: Mijnheer de Voorzitter! Ik moet beginnen met mijn leedwezen te betuigen, dat het schrijven aan u, waarbij door mij wordt medegedeeld, dat met machtiging van H. M. de Koningin, het door den geachten afgevaardigde uit Zuidholland bedoelde wetsontwerp wordt ingetrokken, u nog niet heeft bereikt. Indien ik had kunnen onderstellen, dat dit punt heden ter sprake zou komen, dan zou ik gezorgd hebben, dat vóór de opening van de vergadering u deze brief ware toegezonden.

Er zijn twee vragen door den geachten afgevaardigde gedaan en wel in de eerste plaats: ligt het in het voornemen om, wanneer een nieuwe regeling wordt voorgesteld, dat voorstel in een vorm te kleeden, waardoor deze Kamer in de gelegenheid zal zijn een zelfstandig oordeel over deze zaak te kunnen vellen.

Ik wensch hierop te antwoorden, dat het in mijn voornemen ligt om, wanneer er gelden voor de opleiding van ambtenaren noodig zijn, die niet aan te vragen bij Nota van Wijziging, bij de begroting, maar die aanvraag te doen bij suppletoire begroting, waardoor deze Kamer in de gelegenheid zal zijn een zelfstandig oordeel te vellen.

Wat de tweede vraag aangaat, hoever de definitieve regeling gevorderd is, kan ik den geachten afgevaardigde mededeelen, dat het onderwerp een van de moeilijkste quaestiën is, die ik bij mijn optreden gevonden heb, maar dat ik geen oogenblik gewacht heb om al datgene te doen wat deze zaak in een verder stadium zal kunnen brengen.

3de VERGADERING. — 19 SEPTEMBER 1901.

Gewijzigd ontwerp-Adres van Antwoord op de Troonrede.

De geachte afgevaardigde zal echter voelen, dat het mij noodig is in deze de adviezen van verschillende personen in te winnen en zal wel willen erkennen, dat de omstandigheid, dat zoo vele verschillende adviezen zijn uitgebracht, het voorbereiden van een voorstel bemoeilijkt.

Wat aangaat de vraag, of er maatregelen zullen moeten genomen worden voor het geval wanneer niet in een voldoende getal ambtenaren kan worden voorzien, kan ik antwoorden, dat, indien het mij niet gegeven mocht zijn de definitieve regeling ingevoerd te hebben vóór of in Februari aanstaande, het alsdan zeer zeker, met het oog op de tweejarige opleiding, die ik met den geachten afgevaardigde uit Zuidholland minstens noodig acht, in mijn voornemen ligt, maatregelen te nemen om te kunnen voorzien in de behoefte aan ambtenaren voor den dienst van 1904.

Ik ben het met den geachten afgevaardigde uit Zuidholland en met den heer Pijnacker Hordijk eens, dat nog niet is aangetoond, dat wij binnen dat tijdperk noodzakelijk ambtenaren zullen moeten kunnen uitzenden, omdat het getal thans nog

beschikbare ambtenaren — indien geen buitengewone aanvulling noodig is — voldoende is om tot 1904 in den dienst te voorzien.

De beraadslaging wordt gesloten en *paragraaf 4* zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De PARAGRAFEN 5, 6 en 7 worden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Het *gewijzigd ontwerp-Adres van Antwoord* wordt zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

De **Voorzitter**: Ik heb de eer te benoemen tot leden van de Commissie, die met mij het Adres van Antwoord zal aanbieden aan Hare Majesteit de Koningin, de heeren van Boneval Faure, Godin de Beaufort, Rutgers van Rozenburg, van Welden Rengers en van Zinnicq Bergmann.

Niets meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering gescheiden tot een nader te bepalen dag.